

จดหมายข่าว

ชมรมข้าราชการอาวุโส กอ.ส.ค.

ฉบับที่ 129 (ปีที่ 20) เดือน กุมภาพันธ์ 2559

ฉบับร่วมเฉลิมฉลองวสันตกรรมแห่งชาติ ปีที่ 100
Centennial Anniversary Celebration

Centenary of Thai Cooperatives
พัฒนาเศรษฐกิจก้าวไกล สร้างสังคมไทยมั่นคง

เรื่องในเล่ม

จากใจ.....มก. สดุดีพระมิตาแห่งการสหกรณ์ไทย
คุณแม่นี่ใคร... ชาวสหกรณ์ นักสหกรณ์ ดนสหกรณ์
งาน Kick off 100 มี สหกรณ์ไทย EH Theory
COP กัมมลักษณ์การสหกรณ์ที่ 7 เรื่องเล่าร้อยมีแรกสหกรณ์ไทย

สถิติ พระบิดาแห่งการสหกรณ์ไทย

ณ วันนี้ เมื่อ 100 ปีก่อน คือ เมื่อ 26 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2459 พระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ได้ทรงริเริ่ม จัดตั้งสหกรณ์ขึ้น เป็นครั้งแรกใน

จะบำรุงตนเองให้เกิด ความจำเริญในทาง ทรัพย์” และทรงชี้ให้เห็นว่า “สหกรณ์ต่อไป ช่างหน้า จะเป็นหรือ ตาย อยู่ที่การเลือกตั้ง เจ้าพนักงาน.....งาน เช่นสหกรณ์นี้ เวลาเป็น เป็นช้า แต่เวลาตาย

ประเทศไทย ที่จังหวัดพิษณุโลก ชื่อ สหกรณ์ วัดจันทร์ ไม่จำกัดสินใช้

นับจากวันนั้นถึงวันนี้ การสหกรณ์ ได้เจริญก้าวหน้ามาตามลำดับ อาณาประชาราษฎร์ ทุกอาชีพ ทุกหมู่เหล่า ทั้งชาวชนบท และชาวเมือง กว่า 11 ล้านคน/ครอบครัว ต่างได้รับประโยชน์จากวิธีการสหกรณ์กันโดยทั่วหน้า

พระองค์ผู้ริเริ่มการสหกรณ์ ได้รับการยกย่อง ให้เป็น พระบิดาแห่งการสหกรณ์ไทย พระองค์ได้ ทรงประทานความหมายของสหกรณ์ไว้ว่า “เป็นวิธี จัดการรูปหนึ่ง ซึ่งบุคคลหลายคนรวมกันเข้าด้วยใจ สมัค ในฐานะที่เป็นมนุษย์เท่านั้น (As a human being) และโดยความมีสิทธิเสมอกันหมด เพื่อ

ตายเร็วที่สุด เมื่อตายแล้ว ศพจะเป็น ศพช้าง มิใช่ศพหนู” พร้อมกับทรงเตือน ให้ระมัดระวัง ศัตรูสำคัญของสหกรณ์คือ “การพัวและความประพฤติชั่วอย่าง อื่น เช่น การสูบฝิ่น กินเหล้า เป็นต้น....”

ในโอกาสวันสหกรณ์แห่งชาติเวียนมา บรรจบครบปีที่ 100 พระองค์จะทรงรับรู้ด้วยญาณ วิถีใดก็ตาม ขอได้ทรงทราบ ว่า พวกข้าพเจ้าและมวล สมาชิกชมรมข้าราชการอาวุโส กรมส่งเสริมสหกรณ์ ต่างรู้สึกซาบซึ้ง และสำนึกในพระกรุณาธิคุณของ พระองค์เป็นอย่างยิ่ง และได้ตั้งปณิธานสืบสานงาน สหกรณ์ ที่พระองค์ได้ทรงริเริ่มไว้ให้เป็นประโยชน์แต่ มวลมนุษยชาติสืบไป

ชมรมข้าราชการอาวุโส กรมส่งเสริมสหกรณ์

จากใจ... บก.

วันสหกรณ์แห่งชาติปีที่ 100 วันที่องค์การเศรษฐกิจของประชาชน ที่มีอายุยืนยาวที่สุดในประเทศไทย ที่เรียกว่า สหกรณ์ อายุครบ 100 ปี ในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2559 วันที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ได้ร่วมกันเฉลิมฉลองรำลึกถึง พระกรุณาธิคุณของพระบิดาแห่งการสหกรณ์ไทย กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ และกระตุ้นให้คนในขบวนการสหกรณ์ ตลอดจนประชาชนทั่วไปได้รับรู้และเห็นความสำคัญ ของสหกรณ์ที่มีต่อประเทศชาติ องค์การสัมพันธ์ภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ (ICA) และ องค์การสหประชาชาติ ได้เคยประกาศในปี 2553 กำหนดเป็น **ปีสากลแห่งการสหกรณ์** (International Year of Cooperative) โดยชี้ให้โลกเห็นว่าสหกรณ์เป็นรูปแบบธุรกิจที่แตกต่าง (Difference type of business model) ที่มีพื้นฐานทางคุณธรรม (Value-base Business) และเชื่อมั่นว่าวิสาหกิจสหกรณ์สร้างโลกที่ดีกว่า (Cooperative enterprise build a better world)

บรรพชนสหกรณ์ไทย ได้เล็งเห็นมาก่อนแล้วว่า ความเจริญทางเศรษฐกิจของชุมชน อันเกิดจากสหกรณ์ ซึ่งอาศัยการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคม ด้วยคุณธรรม ศีลธรรม และจรรยาบรรณนั้น ความสำเร็จของสหกรณ์จึงจะก่อให้เกิดความเจริญ ทั้งทางเศรษฐกิจและความเจริญทางสังคมไปพร้อมๆ กัน

นอกจากนั้นยังประสงค์ให้สหกรณ์เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ประชาธิปไตยเพราะสหกรณ์เป็นโรงเรียนสอนประชาธิปไตย ทั้งภาคทฤษฎีและภาค ปฏิบัติ ประเทศชาติจะเป็นประชาธิปไตยมิใช่เพียงแต่ประชาชนรู้จักและอยากได้ประชาธิปไตยเท่านั้น แต่ประชาชนต้องมีพฤติกรรมที่เป็นประชาธิปไตย คือรู้จักรับฟังความเห็นผู้อื่น เคารพและไม่ละเมิดในสิทธิของผู้อื่น ด้วย

100 ปี เป็นโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งขบวนการสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวกับสหกรณ์ได้เปิดใจกว้าง ทบทวนบทบาทที่ผ่านมาว่า สหกรณ์มีข้อเด่น ข้อด้อย หรือได้ดำเนินการผิดเพี้ยนไปจากหลักการเพียงใดหรือไม่ นำข้อมูล 100 ปีที่ผ่านมาเป็นบทเรียนที่มีค่า สำหรับการพัฒนาสหกรณ์ในร้อยปีถัดไปที่ดีกว่า อย่าปล่อยให้โอกาสให้ร้อยปีผ่านไปอย่างไม่คุ้มค่า

อนึ่ง เครื่องหมายหรือดวงตรา ที่กำหนดขึ้นย่อมมีอำนาจลึกลับอยู่ในดวงตรานั้น บางคนเชื่อว่าเป็นสื่อแห่งอำนาจโยงโยงไปถึงดวงดาวที่จะเสริม “ดวง” ให้แก่องค์การเจ้าของดวงตรานั้นให้เจริญรุ่งเรืองหรือตกอับดวงตราของขบวนการสหกรณ์ไทยเป็นเครื่องหมายเกลียวเชือก ถักทอเกี่ยวพันกันเหนียวแน่นเป็นหนึ่ง ซึ่งมีความหมายถึงการรวมตัวกัน จากเส้นด้ายเส้นเล็กๆ หลายเส้นรวมเป็นเชือก จากเชือกมาเป็นเกลียวเชือก ซึ่งสอนเรา ว่าต้องมีความเป็นหนึ่งทั้งความคิดและการกระทำ ขอฝากให้เป็นข้อคิดในโอกาส 100 ปีสหกรณ์ไทย

จดหมายข่าวชมรม ฉบับ 129 เป็นฉบับรำลึกถึงวันสหกรณ์แห่งชาติ 100 ปีสหกรณ์ไทยที่คณะกรรมการจัดงานจะเวียนกันจัดทั้ง 12 เดือน **สมาชิกหมายเลข 100** พาไปดูงาน Kick off ครั้งแรก ที่ศูนย์ประชุมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์รังสิต เมื่อ 21 มกราคม 2559 ...ระยะนี้ถ้าใครไม่สนใจเรื่องโลกร้อน ละก็ถ้าสมัยกลายเป็นพวกหลังเขา ชาวล่าสุด มีการประชุม COP 21 7 - 8 2558 ที่ “นายกตู้” ไปเข้าร่วมด้วย ที่จริงสหกรณ์นั้นทันสมัยในเรื่องนี้มาก ได้กำหนดหลักการสหกรณ์ในข้อ 7 การเอื้ออาทรชุมชน ตั้งแต่ปี 2538 อ่าน COP กับหลักการสหกรณ์ข้อ 7 .....มีข้อสงสัยใคร่รู้ตาม **ทฤษฎีเอ๊ะ** EH Thory อยู่หลายเรื่อง เช่นสงสัยเรื่อง Brand name ...สงสัยว่าทำไมคนจึงอยากเป็นกรรมการสหกรณ์.. พลิกไปอ่านคุณนะครับ ขอปิดท้ายด้วยการถามตนเองว่า คุณเป็นใคร ??? ...ชาวสหกรณ์ ...นักสหกรณ์...หรือคนสหกรณ์ (Co-operative man)

พบกันฉบับหน้า นะครับ... บก.

สมาชิกหมายเลข 100

ผู้เขียนได้ไปร่วมการจัดงาน Kick off การเปิดตัว 100 ปีสหกรณ์ไทย ในฐานะผู้มีเกียรติ จากชมรมข้าราชการอาวุโส กรมส่งเสริมสหกรณ์ เมื่อวันที่ 21 มกราคม 2559 ที่ศูนย์การประชุมธรรมศาสตร์รังสิต จังหวัดปทุมธานี ขอรายงานบรรยากาศและกิจกรรมต่าง ๆ มาเล่าสู่กันฟัง ให้เพื่อนสมาชิกชมรมไม่ตกข่าวความเคลื่อนไหวในวงการสหกรณ์

เมื่อ รองนายกรัฐมนตรี (ดร.สมคิด จาตุศรีพิทักษ์) ประธานในพิธีเดินทางมาถึงศูนย์ประชุมได้เข้าเยี่ยมชมนิทรรศการ

(นิทรรศการ งาน 100 ปีสหกรณ์ไทย)

งาน 100 ปีสหกรณ์ไทย ที่จัดแสดงโดยสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ แล้วจึงขึ้นไปห้องประชุม The deck ซึ่งบรรดาผู้แทนสหกรณ์ทุกจังหวัด และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องรวม 4,000 คน พร้อมอยู่ หลังจากนำเสนอวิทัศน์ผลงานร้อยปีสหกรณ์ไทย พัฒนาเศรษฐกิจก้าวไกล สังคมไทยมั่นคงแล้ว พิธีกรได้เรียนเชิญ ประธานในพิธี และองค์ปาฐก หัวข้อ “ก้าวผ่าน 100 ปี สหกรณ์ไทย” สรุปได้ดังนี้

.....องค์ปาฐก (ดร.สมคิดฯ) ได้ชี้ให้ที่

ประชุม ได้ตระหนักถึงสถานการณ์ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจว่า แม้ประเทศในภูมิภาคเอเชียนี้จะได้ชื่อว่าเติบโตทางเศรษฐกิจสูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านอุตสาหกรรม แต่ก็ทำให้ช่องว่างของรายได้ของคนในภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรกรรมถ่างออกไปมากยิ่งขึ้น มีลักษณะ “รวยกระจุก จนกระจาย” ก่อให้เกิดความยากลำบากในการดำเนินชีวิต ถ้าไม่ยกระดับรายได้ของคนภาคเกษตรกรรมให้สูงขึ้น อำนาจซื้อจะมีขีดจำกัด มีผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวม

ในประเทศไทยเรา ก็มีลักษณะทำนองเดียวกัน จะเห็นได้ว่า เกษตรกร 30 ล้านคน มีผลผลิตประชาชาติเพียง ร้อยละ 10 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของชาติ ความมั่งคั่งจึงไปตกอยู่ในกลุ่มคนบางกลุ่ม (ในโลกนี้ มีคนเพียง 63 คน มีทรัพย์สินรวมกันมากกว่า ครึ่งหนึ่งของทรัพยากรของคนในโลกคือ 3,500 ล้านคนมารวมกันในจำนวนคน 63 คนนั้น เป็นคนอเมริกันกว่าครึ่ง ที่เหลืออยู่ในยุโรปและกระจายไปที่อื่น ๆ - ผู้เขียน)

นายกรัฐมนตรีได้สั่งการให้หาทางช่วยเหลือคนในภาคเกษตรกรรมก้าวพ้นช่วงเวลาที่ยากลำบากนี้ในระยะสั้นให้ทุ่มเงินไปยังกองทุนหมู่บ้านให้ถึงมือเกษตรกร ส่วนการแก้ไขในระยะยาว อยากให้มีการแก้ไขปัญหาทั้งระบบให้มีการทำโซนนิ่ง (Zoning) และเกษตรกรรมร่วมกันเป็นแปลงใหญ่ ในการทำการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ปลูกพืชหลากหลายเพื่อให้เกษตรกรมีทางเลือกตามที่ต้องการ

รัฐจะให้การสนับสนุนเกษตรกรในด้านปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็น อุปกรณ์การตลาด ยุ้งฉาง ลานตากพืช โรงสีข้าวชุมชน โรงงานแปรรูปขนาดเล็ก เครื่องจักรกลที่เหมาะสม ได้สนับสนุนทางกระทรวงมหาดไทย ตำบลละ 5 ล้านบาท ผ่านกองทุนหมู่บ้าน

หาทางให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันตามโครงการของ ธกส. (รัฐสีกรองนายก ฯ จะชื่นชมการทำงาน ของ ธกส.มากเป็นพิเศษ และพูดถึงบ่อยครั้ง ในห้องประชุมก็มีพวกเสื้อแจ็กเก็ตสีเขียวมาากันมาก - ผู้เขียน) ที่จะสร้างให้มีสมาร์ทฟาร์มเมอร์ (Smart Farmer) ที่จะ เป็นแกนนำให้เพื่อนเกษตรกรในหมู่บ้าน ที่จะทำหน้าที่

เชื่อมโยงการผลิต การจำหน่าย การกำหนดราคา สร้างแบรนด์เนมผลผลิตในหมู่บ้าน โครงการนี้เป็นโครงการ 1 ตำบล 1 หนึ่ง SME 1 ชนิดผลผลิตเกษตรกรรม

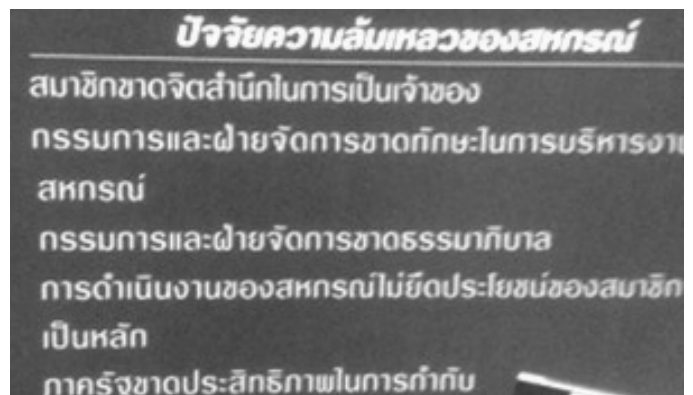
รัฐบาลโดยกระทรวงพาณิชย์ ประสานทุกฝ่าย ดำเนินการเรื่องตลาดสินค้าเกษตร ตลาดกลางรับซื้อผลิตผลเกษตร ให้สอดคล้องรองรับกับการท่องเที่ยวภายในประเทศให้มีการลงทุนสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ ในชนบท ในตำบล ในอำเภอ เชิญชวนให้คนไทยท่องเที่ยวภายในประเทศ เที่ยวในหมู่บ้าน จำหน่ายสินค้าเกษตร ให้แก่นักท่องเที่ยว ดังเช่นที่ประเทศญี่ปุ่นทำสำเร็จมาแล้ว รัฐบาลได้ให้ BOI สนับสนุนทางด้านภาษีแก่โครงการขนาดเล็กเช่นนี้ด้วย

แนวนโยบายประชารัฐนั้น จะให้มีการประสานกับธุรกิจเอกชน เช่น หอการค้า ในเรื่องการจัดการตลาด การทำสินค้าให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น การออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้จูงใจผู้ซื้อ ซึ่งเรื่องเหล่านี้ ภาคเอกชนมีความรู้ ความชำนาญมากกว่า ต้องมีการเชื่อมโยงกัน ขณะนี้ได้มีข้อตกลงร่วมกัน ระหว่าง ธกส. ธค.ออมสิน กองทุนหมู่บ้าน และภาคเอกชน ร่วมกับสหกรณ์ ที่จะร่วมมือกันให้เกิดการพัฒนาในระดับฐานราก

ดร.สมคิดได้กล่าวถึงสหกรณ์ว่า ได้ตั้งขึ้นมา 100 ปี จุดประสงค์ก็เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกร แต่ที่ผ่านมาในภาพรวมของสหกรณ์ยังไม่สามารถก่อพลังช่วยเหลือเกษตรกรได้เท่าที่ควร ได้เน้นย้ำให้เข้าใจตรงกันถึงแนวความคิดเรื่องสหกรณ์ โดยได้ยกเอาเครื่องหมายเกลิยวเชือกมาเป็นอุทธาหารณ์ เพื่อทบทวนความหมายของสหกรณ์และชี้ให้เห็นว่า ถ้าเกษตรกรรวมพลังกันจริงจั้ง การจัดซื้อวัสดุการเกษตรก็สามารถ

หาได้ดีที่สุด ต้นทุนต่ำที่สุด เพราะมีอำนาจซื้อสูงมาก สหกรณ์ควรมีหน้าที่สำคัญในการจัดหาตลาด ให้ข้อมูลข่าวสารการตลาด แบ่งปันข้อมูลระหว่างกัน ฯลฯ แต่ในวันนี้ การทำหน้าที่ของสหกรณ์ยังไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร

ถ้าสหกรณ์เข้มแข็ง กองทุนหมู่บ้านก็เชื่อมโยงกับสหกรณ์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับชนบท ก็จะเชื่อมกับสหกรณ์ ทุกอย่างผ่านสหกรณ์หมด แต่ทุกวันนี้มันผ่านยาก.... จากนี้ไปเราต้องใช้สหกรณ์ให้เป็นประโยชน์เป็นกลไกในการช่วยเหลือพี่น้องเกษตรกร ทุกอย่างให้ผ่านสหกรณ์ได้หมด

รองนายกรัฐมนตรี สนใจในแผ่นโปสเตอร์ ในการจัดนิทรรศการ หัวข้อเรื่อง ปัจจัยความล้มเหลวของสหกรณ์ อันมีสาเหตุมาจากปัจจัยภายในสหกรณ์ที่สหกรณ์สามารถแก้ได้ แก้เอง และสาเหตุจากปัจจัยภายนอก

การบริหารจัดการสหกรณ์ ต้องได้รับการปรับปรุง ต้องบริหารจัดการด้วยบุคคลที่มีความสามารถ เริ่มจากการเลือกกรรมการที่มีความเป็นผู้นำ มีความสามารถ มีความโปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริต มีธรรมาภิบาล ต้องมีการฝึกอบรมบุคคลเหล่านี้ ให้มีความสามารถใน

การจัดการ

กรมส่งเสริมสหกรณ์ ก็ต้องทบทวน ปรับปรุงการทำงานควบคู่กันด้วย การพัฒนาสหกรณ์ต้องให้ตระหนักว่าสถานการณ์ของโลกมีการเปลี่ยนแปลง ต้องใช้วิทยาการที่ก้าวหน้าทันสมัย ปัจจุบันรัฐได้ลงทุนสร้างบรอดแบนด์ เพื่อให้สามารถใช้อินเทอร์เน็ต สามารถสร้างเว็บไซต์ที่จะขายสินค้าไปตลาดโลกได้โดยตรง สหกรณ์สามารถจะเป็นศูนย์กลางในการค้าสินค้า การเกษตร ผ่านทาง E-commerce สหกรณ์ต้องรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง พวกเราต้องช่วยกันปฏิรูปเกษตรกรรม ต้องยกเครื่องสหกรณ์ ให้สามารถพัฒนาการเกษตรให้เข้มแข็งเพื่อประเทศชาติมั่นคงและเพื่อเยาวชนของเราในอนาคต.....

ดร.สมคิด จาตุศรีพิทักษ์ ใช้เวลาปาฐกถาประมาณหนึ่งชั่วโมงหลังจากกดปุ่มพีธีเปิดแล้ว แยกผู้มีเกียรติก็ขึ้นบนเวที ถ่ายรูปร่วมกับรองนายกรัฐมนตรี

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พลเอกฉัตรชัย สาริกัลยะ) กล่าวขอบคุณ รองนายกรัฐมนตรี ที่กรุณาให้แนวทางปฏิบัติเพื่อการพัฒนาสหกรณ์และเกษตรกร ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องนำไปปฏิบัติให้ได้

รัฐบาลและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีนโยบายและเป้าหมายทำให้เกษตรกรมีชีวิตที่ดีขึ้น มีความเป็นอยู่ที่พอมมี พอกินตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นเป้าหมายสุดท้ายในปัจจุบันเกษตรกรในประเทศยังมีสภาพความเป็นอยู่ยังไม่ค่อยดี ยิ่งทำการเกษตรก็ยิ่งจนลงจนเห็นชัดเจน ซึ่งเป็นปัญหาที่นำมาให้ทุกฝ่ายต้องร่วมกันคิด วางแผนในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าจะทำอย่างไรและจัดทำเป็นนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่สมควรจะต้องปฏิรูปการเกษตรอย่างจริงจัง มีการคิดวางแผนงาน วางการปฏิรูปทุกเรื่องด้วยความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ต้องทำงานกันอย่างจริงจังแม้ผลสัมฤทธิ์หรือผลงานจะไม่ออกให้เห็นในช่วงรัฐบาลนี้ก็ตาม สิ่งเหล่านี้จำเป็นอย่างยิ่งเพื่อการวางรากฐาน ถ้าเราไม่วางรากฐาน นั้นหมายถึงเราไม่มีอนาคต

ด้วยปัญหาและสถานะที่เกิดขึ้นในทั่วโลก วันนี้สินค้าเกษตรต้องแข่งขันกันอย่างหนัก หลายประเทศในภูมิภาคผลิตสินค้าเกษตรเหมือนกัน ในขณะที่ต้นทุนการผลิตหลายประเทศต่ำกว่าบ้านเรามาก สามารถขายได้ในราคาที่ต่ำกว่าประเทศไทย สภาพการณ์นี้ต่อไปสินค้าเกษตรของประเทศไทยคงมีปัญหาหากไม่มีการปฏิรูป

จะมีการประกาศให้ปี 2559 เป็นปีแห่งการลดต้นทุนและเพิ่มโอกาสในการแข่งขัน สหกรณ์คงจะเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการและการตลาด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้ความสำคัญและให้นโยบายกับอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ว่าสหกรณ์เป็นหัวใจในผลงานหรือความสำเร็จการปฏิรูปการเกษตร ดังนั้น สหกรณ์ต้องกลับไปทบทวนบทบาท กรมส่งเสริมสหกรณ์และสหกรณ์ต้องเพิ่มขีดความสามารถและสร้างความเข้มแข็ง จะต้องจัดกลุ่มสหกรณ์ให้ชัดเจนและหาวิธีการทำให้สหกรณ์เข้มแข็ง อาจจะต้องประสานความร่วมมือกับสภาหอการค้า กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีนโยบาย 1 หอการค้าจังหวัดต่อ 1 สหกรณ์ เป็นการให้หอการค้าที่มีความเชี่ยวชาญการบริหารจัดการและการตลาด เข้าไปเป็นพี่เลี้ยงสหกรณ์ วันนี้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้คิดใหม่ ทำใหม่ ร่วมมือกันทำงานในทุกระดับ ผู้บริหารทำงานร่วมกัน คิดร่วมกัน วางเป้าหมายชัดเจน ส่งเสริมให้เกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่พอเพียง ใช้เครื่องมือที่มีอยู่รวมทั้งสหกรณ์ก็เป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญ คาดหวังว่าความกลมเกลียวของสหกรณ์และผู้บริหารสหกรณ์ที่กำลังดำเนินงานตามภาระหน้าที่ที่จะเกิดขึ้น หลังจากนั้นเป็นต้นไปผู้บริหารสหกรณ์ระดับประเทศและระดับภูมิภาค ต้องใช้ความรักความกลมเกลียวความเป็นหนึ่งเดียวในการบริหารจัดการ และมีเป้าหมายสุดท้ายที่ชัดเจนเช่นเดียวกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

งานเปิดตัวใช้เวลาเพียงครึ่งวัน ของวันที่ 21 มกราคม 2559 และในเดือนอื่น ๆ ก็มีกิจกรรมตลอดปี 2559 ตามกำหนดการดังนี้

เดือน	กิจกรรม	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
มกราคม	จัดงานเปิดตัว	กรมส่งเสริมสหกรณ์
กุมภาพันธ์	จัดงานวันสหกรณ์แห่งชาติ ประกวดนวัตกรรมของสหกรณ์	กรมส่งเสริมสหกรณ์ ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ ฯ
มีนาคม	สร้างระบบธรรมาภิบาลที่ดีให้กับสหกรณ์	กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
เมษายน	โครงการสหกรณ์ร่วมใจ ฯ	กรมส่งเสริมสหกรณ์
พฤษภาคม	เปิดศูนย์การเรียนรู้ 100 ปีสหกรณ์ เปิดตัวศูนย์ E-commerce สหกรณ์	ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร ฯ
มิถุนายน	จัดงานวันสหกรณ์นักเรียน 7 มิถุนายน	กรมส่งเสริมสหกรณ์
กรกฎาคม	จัดงานวันสากลแห่งการสหกรณ์ จัดงานวันเครดิตยูเนียนไทย การประชุมสมาคมสหพันธ์สหกรณ์	สันนิบาตสหกรณ์ ฯ ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียน ฯ ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ ฯ
	ACCU	
สิงหาคม	โครงการอนุรักษ์ป่ารักษาน้ำ	กรมส่งเสริมสหกรณ์
กันยายน	จัดประกวดนวัตกรรมของสหกรณ์	ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร ฯ
ตุลาคม	จัดงานวันออมแห่งชาติ	ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ ฯ
พฤศจิกายน	จัดงาน 100 ปีสหกรณ์ไทย ฯ	ชุมนุมร้านค้าสหกรณ์ ฯ
ธันวาคม	โครงการ 5 ธันวา ทำดีเพื่อพ่อ	ชุมนุมสหกรณ์บริการดินรล ฯ

COP

กับหลักการสหกรณ์ที่ 7

สมาชิกหมายเลข 100

ชาววิทยาศาสตร์ทั่วโลก ทั้งน้ำท่วม แผ่นดินถล่ม ลมพายุ เกิดขึ้นบ่อยครั้งและแต่ละครั้งก็รุนแรงอย่างน่าตกใจ นักวิทยาศาสตร์บอกว่ามีสาเหตุมาจาก “ภาวะโลกร้อน” (Global Warming) ทำให้สภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลงไป มีความแปรปรวนอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นฝนหลงฤดู ภาวะแห้งแล้ง อากาศที่ร้อนจัด หนาวจัด ฯลฯ ฉะนั้น ภาวะโลกร้อนอันเป็นผลพวงของ **สภาวะเรือนกระจก** (Greenhouse Effect) อันมีต้นเหตุจากการที่มนุษย์ได้เพิ่มปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากการเผาไหม้เชื้อเพลิงต่าง ๆ การขนส่ง และการผลิตในโรงงานอุตสาหกรรม จึงไม่ใช่เรื่องที่จะมองข้ามหรือเพิกเฉยกันต่อไปได้อีก

COP 21

(THE 2015 PARIS CLIMATE CONFERENCE)

มีการเปิดเผยตัวเลขการสำรวจว่า ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์มาจากประเทศไหนมากที่สุด ก็พบข้อมูลเรียงตามลำดับประเทศที่ปล่อยควันทพิษของโลกมีปริมาณสะสมมาตั้งแต่ปี 1950 ดังนี้ (หน่วยล้านตัน)

สหรัฐอเมริกา	186,100
สหภาพยุโรป	127,800
รัสเซีย	68,400
จีน	57,600
ญี่ปุ่น	31,200
ยูเครน	21,700
อินเดีย	15,500
แคนาดา	14,900
โปแลนด์	14,400
ออสเตรเลีย	7,600

จะเห็นว่าประเทศที่ก่อให้เกิดควันทพิษให้โลกนั้น ล้วนเป็นประเทศอุตสาหกรรมทั้งในสหรัฐอเมริกา และในประเศยุโรป เป็นส่วนใหญ่ การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศของโลกนั้น เป็นที่ยอมรับกันในกลุ่มนักวิทยาศาสตร์และผู้นำของประเทศต่าง ๆ ในโลกว่า จะเป็นตัวกำหนดชะตากรรมของมนุษยชาติ ล่าสุดได้มีการประชุมกันที่นครปารีส ประเทศฝรั่งเศส ที่เรียกว่า COP 21 (Conference Of Parties 21) หรือที่รู้จักกันทั่วไปว่า “The 2015 Paris Climate Conference” เพื่อทำข้อตกลงลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ อันเป็นสาเหตุสำคัญของการสร้างก๊าซเรือนกระจก มีผู้เข้าประชุมจาก 196 ประเทศ มี สหรัฐอเมริกา จีน ประเทศในยุโรป ฯลฯ ผู้เข้าประชุมประมาณ 40,000 คน ในจำนวนนี้มีนายกรัฐมนตรี ประเทศต่าง ๆ เข้าประชุม 150 คน จัดประชุมเมื่อ วันที่ 7 – 8 ธันวาคม 2558

The first Earth Summit 1992

แท้จริงเรื่องของภาวะโลกร้อน เรื่องก๊าซเรือนกระจก ปัญหาสิ่งแวดล้อมโลก ที่กล่าวมานั้นนักวิทยาศาสตร์ได้เตือนภัยนี้มานานแล้ว ที่ชาวโลกได้ตระหนัก และมีการประชุมของผู้นำโลกด้านสิ่งแวดล้อมโลก โดยสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (The United Nations Conference on Environment and Development : UNCED) ที่กรุงริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิล เป็นครั้งแรก เป็น The first Earth Summit ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1992 (พ.ศ. 2535) ประกอบด้วยผู้แทนประเทศต่าง ๆ 178 ประเทศ ที่ประชุมได้กำหนดแผนปฏิบัติการที่ 21 (Agenda 21) เพื่อเป็นแนวทางให้ประเทศต่าง ๆ ในโลก นำไปปรับใช้ตามลำดับความสำคัญก่อนหน้าหลัง เพื่อสอดคล้องกับปัญหาและความจำเป็นของแต่ละท้องถิ่น แนวทางการดำเนินงานต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการที่ 21 ได้กำหนดไว้สำหรับในปัจจุบัน จนกระทั่งถึง ศตวรรษที่ 21

ICA ร่วมลดโลกร้อน

4 ปีต่อมาคือ เดือนตุลาคม ค.ศ. 1992 (พ.ศ. 2535) องค์การสัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ (ICA) ได้รับเอาแผนปฏิบัติการที่ 21 มาปรับใช้ใน ขบวนการสหกรณ์ เพื่อสนับสนุนมติของที่ประชุมของ องค์การสหประชาชาติเกี่ยวกับเรื่องนี้ โดยประกาศ แลกเปลี่ยน เป็น Cooperative Agenda 21 และ กำหนดให้สมาชิกในสหกรณ์ทุกประเภทเรียนรู้และ ดำเนินการในด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยแบ่งเป็น 9 ส่วน

ส่วนที่ 1 ภาคการเกษตร (Agricultural Sector)

ส่วนที่ 2 ภาคผู้บริโภค/ร้านค้า (Consumer Sector)

ส่วนที่ 3 ภาคการประมง (Fisheries Sector)

ส่วนที่ 4 ภาคการเคหะสถาน (Housing Sector)

ส่วนที่ 5 ภาคอุตสาหกรรมฯ (Industrial/ Handicraft Production Sector)

ส่วนที่ 6 ภาคการท่องเที่ยว (Tourism Sector)

ส่วนที่ 7 ภาคการพลังงาน (Energy Sector)

ส่วนที่ 8 ภาคการเงิน/เครดิต (Financial Sector)

ส่วนที่ 9 ภาคการศึกษา การสื่อสาร และการเฝ้าระวังต่อสาธารณะ (Education, Communication, and Public Awareness)

ทั้ง 9 ส่วนจะกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective) ในการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และกำหนดวิธีดำเนินการ (Method) ของแต่ละ Sector ไว้อย่างละเอียด โดยที่ ICA ได้ออกแถลงการณ์ ว่าด้วย อัตลักษณ์ของสหกรณ์ (Statement on Cooperative Identity) ในวันที่ 20 กันยายน ค.ศ. 1995 (พ.ศ. 2538) ซึ่งมีผลมาจากการประชุมสมัชชาครั้งที่ 31 ที่เมือง แมนเชสเตอร์ ประเทศอังกฤษ และในแถลงการณ์ดังกล่าว ได้กล่าวถึง 3 ประเด็น คือ Cooperative definition, Cooperative Values และ Cooperative Principles ซึ่งในหลักการสหกรณ์ครั้งนี้ ได้เพิ่มเติม “ความเอื้อ

อาทรต่อชุมชน” เข้ามาเป็นหลักการสหกรณ์ข้อที่ 7 และถือปฏิบัติตั้งแต่ปี 1966 (2539) เป็นต้นมา ซึ่งปกติ ไอ ซี เอ จะปรับปรุงหลักการสหกรณ์ให้สอดคล้องกับ ภาวะเศรษฐกิจและสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไป

หลักการสหกรณ์ ที่ 7

หลักการสหกรณ์ที่ 7 (Concern for community) การเอื้ออาทรชุมชน ระบุว่า “สหกรณ์พึง ดำเนินงานเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนของตน ตามนโยบายที่มวลสมาชิกให้ความเห็นชอบ” (Cooperative work for the sustainable Development for their communities through policy approved by their members) ทั้งนี้เพราะสหกรณ์เป็นองค์การ ทางเศรษฐกิจและสังคมและเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ที่สหกรณ์ตั้งอยู่ ฉะนั้น การดำเนินการของสหกรณ์ จึงเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับชุมชนทั้งทางตรงและทางอ้อม การช่วยเหลือเกื้อกูล พึงพาอาศัย เอื้ออาทรกันระหว่าง สหกรณ์กับชุมชน จะส่งผลให้การพัฒนาสหกรณ์และ ชุมชนเข้มแข็งไปพร้อม ๆ กัน

สหกรณ์ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวข้องกับการพัฒนา ที่ยั่งยืน เช่น กิจกรรมเกี่ยวข้องกับการผลิต กิจกรรม การแปรรูปที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เป็นภัยแก่ชุมชน เช่น ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเท่าที่จำเป็น สนับสนุนให้มีการลดการใช้สารเคมี การปลูกจิตสำนึกเรื่องการรักษา สิ่งแวดล้อม อนึ่ง อาศัยหลักการอัตราภาพ หมายถึงการ อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติ เป็นพี่เป็นน้อง อยู่อย่าง มีแบบแผน มีความรักใคร่กลมเกลียว เคารพกฎกติกา ของสังคม มีความเป็นประชาธิปไตย ที่นำมาซึ่งสันติสุข ของชุมชน

สาระสำคัญในการนำหลักการสหกรณ์ข้อที่ 7 ไปใช้นี้ มีวิธีปฏิบัติกำหนดไว้ในระเบียบวาระสหกรณ์ สำหรับศตวรรษที่ 21 (Cooperative Agenda 21) ของสหกรณ์ทุกประเภทที่ต้องคำนึงถึงการพัฒนาที่ ยั่งยืน โดยคำนึงถึงชุมชนและสิ่งแวดล้อม

มนุษย์ก่อ มนุษย์ต้องช่วยกันแก้

ปัจจุบัน ปัญหาโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศนั้น มนุษย์ได้รับผลกระทบโดยทั่วหน้า การวิจัยของนักวิทยาศาสตร์ 2,500 คน จาก 30 ประเทศ ใช้เวลาวิจัย 6 ปี ระบุว่า มีความเป็นไปได้อย่างน้อย 90 % ที่การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ และมนุษย์นั้น ถือได้ว่าเป็นตัวการสำคัญของปัญหาโลกร้อน

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของไทย ได้จัดทำคู่มือ 80 วิธี หยุดโลกร้อนเพื่อการเผยแพร่ความรู้ให้แก่ประชาชนทั่วไป เนื่องในวันสิ่งแวดล้อมโลก ดังนี้

สำหรับประชาชนทั่วไป ได้แก่การช่วยลดการใช้พลังงานในบ้านด้วยการลดการเปิดทีวี คอมพิวเตอร์ เครื่องเสียง ใช้หลอดไฟแบบประหยัดพลังงาน ใช้รถยนต์ส่วนตัวให้น้อยลง เปิดหน้าต่างรับลมแทนการใช้เครื่องปรับอากาศ ขับรถด้วยความเร็วไม่เกิน 90 กม./ชม. โลหะตู้เย็นรุ่นเก่าที่ผลิตเมื่อกว่า 10 ปี ใช้นโยบาย 3 อาร์ คือ Reduce, Reuse, Recycle ปลุกต้นไม้ในสวนหน้าบ้านเพื่อดูซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทนเคมี ใช้กระดาษทั้ง 2 หน้า บริโภคเนื้อวัวให้น้อยลงเพราะมูลวัวมีก๊าซที่เป็นสาเหตุของก๊าซเรือนกระจก เลือกพรรคการเมืองที่มีนโยบายรักษาสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน ฯลฯ

เกษตรกร ชาวสวน ชาวไร่ ชาวนา ได้แก่ การลดการเผาหญ้า การตัดเผาทำลายป่า การปลูกผักหลากหลายในฤดูกาลตามธรรมชาติ ลดการใช้สารเคมี ใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทน ฯลฯ

สถาปนิกนักออกแบบ พยายามสร้างบ้านหลังเล็ก บ้านหลังเล็กใช้พลังงานน้อยกว่า ออกแบบคาน้ำถึงทิศทางลม แสงแดด เพื่อลดค่าใช้จ่ายด้านการใช้พลังงาน ฯลฯ

สื่อมวลชน นักสื่อสาร และโฆษณา ได้แก่ ใช้ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพเพื่อให้ความรู้และสร้างความตระหนักกับสาธารณชนเกี่ยวกับปัญหาภาวะโลกร้อนฯ เล่าความจริงเรื่องโลกร้อน สื่อสารให้ประชาชนเข้าใจ ฯลฯ

ครู อาจารย์ สอนเด็ก ๆ ในชั้นเรียน เกี่ยวกับปัญหาโลกร้อน ใช้เทคนิคการเรียนรู้หลากหลายจากกิจกรรม ฯลฯ

นักวิจัย นักวิทยาศาสตร์ และวิศวกร ได้แก่ การค้นคว้าใช้เทคโนโลยีใหม่ที่มีประสิทธิภาพในการลดการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ฯลฯ

นักธุรกิจ อุตสาหกรรมและบริการ ได้แก่ การนำก๊าซมีเทนจากกองขยะมาใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ฯ สนับสนุนนักวิจัยในการค้นคว้าผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ฯลฯ

นักการเมือง รัฐบาล ได้แก่ สนับสนุนการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ มีนโยบายการเมืองที่ชัดเจนในการสนับสนุน “หยุดภาวะโลกร้อน” ลดจำนวนรถยนต์แต่สนับสนุนการขนส่งมวลชน ฯลฯ

จะเห็นได้ว่า ทั้งโลกมีการรณรงค์เรื่องของภาวะโลกร้อนอันจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศของโลก องค์การไอ ซี เอ จึงได้กำหนดหลักการสหกรณ์ข้อที่ 7 ให้สหกรณ์ทั่วโลกได้ถือเป็นแนวทางปฏิบัติ สหกรณ์เป็นทั้งองค์กรเศรษฐกิจและสังคม และมีกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกว่าครึ่งของพลโลก ฉะนั้นสหกรณ์ต้องถือเรื่องการลดภาวะโลกร้อนเป็นภารกิจที่สำคัญ

บรรณานุกรม

- (1) ดร.รัตนา โพธิสุวรรณ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เอกสารประกอบการบรรยาย 24-29 พฤษภาคม 2552
- (2) จากอินเทอร์เน็ต กระจุก ดอท คอม

EH THEORY ทฤษฎีเอ๊ะ

สมาชิกหมายเลข 1180

EH หรือ เอ๊ะ ในปทานุกรม บอกว่าเป็นคำอุทาน แสดงความประหลาดใจ ว่าทำไมเป็นอย่างนี้ ทำไมเป็นอย่างนั้น สงสัยใคร่รู้ ใครได้คำตอบ EH THEORY เป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาค้นคว้า เช่น การทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา หรือการที่องค์กรมีหน่วยงาน R & D Research and Development ก็เพราะต้องการคำตอบ ที่เป็นวิทยาศาสตร์ในข้อสงสัยมิใช่ วินิจฉัยโรคแบบหมอดี

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ชี้ว่า ในขบวนการสหกรณ์ไทย ยังอ่อนวิชาการ ไม่ค่อยสนใจวิชาการเท่าที่ควรและเสนอให้จัดตั้งกองทุนวิจัยในสหกรณ์ แต่ก็ยังดีที่กรมส่งเสริมสหกรณ์เองในปัจจุบัน มีความรู้สึก ว่า สหกรณ์ซักจะเพี้ยนห่างไกลไปจากความเป็นสหกรณ์มากขึ้นทุกที ผู้เขียนมีเรื่อง เอ๊ะ อยู่หลายเรื่อง หลายประเด็นที่สงสัยใคร่รู้ อันเป็นที่มาของชื่อเรื่อง EH Theory

เรื่องแรก Brand name

ในวิชาการตลาด แแบรนด์เนม เป็นเรื่องสำคัญที่ต้องสร้าง ถ้าสร้างให้ดีแล้วจะมีประโยชน์มาก (เช่นกรณีตัวอย่างรถยนต์ยี่ห้อดี ๆ เป็นที่เชื่อถือ) คำ สหกรณ์ เป็นแบรนด์เนมที่สร้างมายาวนาน เป็นที่รู้จักเชื่อถือมาก่อน สมัยก่อนนั้นเมื่อมีการโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้า ก็มักจะประกาศว่า หาซื้อได้ตามร้านสหกรณ์ทั่วไปเดี๋ยวนี้ไม่ใช่ บอกให้ไปซื้อที่ร้านเซเว่นอิเลฟเว่น คนในสหกรณ์แปลกใจไหม ? มันเกิดอะไรขึ้น แแบรนด์เนมของเราหายไปไหน ?

เอ๊ะ ทำไมสหกรณ์โคนม ซึ่งเป็นสหกรณ์ที่สามารถรอดเขาได้ ไม่ช่วยชูแบรนด์เนม คำ สหกรณ์ หรือชมนมสหกรณ์ ทั้ง ๆ ที่เขาเป็นสหกรณ์แท้ ๆ และ

ได้รับประโยชน์จากสหกรณ์แท้ ๆ ทำราวกับว่าไม่มี ความภูมิใจ หรือรังเกียจ คำ สหกรณ์

ครั้งหนึ่ง ชมรมข้าราชการอาวุโส เดินทางไปจังหวัดจันทบุรี หลังอาหารมื้อค่ำที่ร้านอาหาร มี กุ้ง หอย ปู ปลา แล้วก็สั่งไอศกรีมตบท้าย ปรากฏว่าเป็นของหนองโพ พวกเราพยายามดูว่า มีคำ สหกรณ์ ที่ถึง ไอศกรีมให้เห็นบ้างหรือไม่ ไม่มีใครพบเลย.. ทั้ง ๆ ที่ทำมาจากนมของสหกรณ์หนองโพแท้ ๆ **สินค้าชนิดเดียวกัน คุณภาพเหมือน ๆ กัน เราจะเลือกสินค้าที่มี คำสหกรณ์ เป็นผลิตภัณฑ์ของสหกรณ์**

นมหนองโพกับนมสหกรณ์หนองโพ นม ว่างน้ำเย็นกับนมสหกรณ์ว่างน้ำเย็น

ไอศกรีมหนองโพกับไอศกรีมสหกรณ์หนองโพ น่าภูมิใจต่างกันนะครับ

ทำไมไม่ช่วยกัน Promote Brand name ของเราและอยากให้สหกรณ์ทวงแบรนด์เนมคืนมา

เรื่องที่สอง การประชุมใหญ่ แห่งบรรดาสมาชิก

พ.ร.บ.สหกรณ์ พ.ศ.2542 มาตรา 56 “สหกรณ์ใด มีสมาชิกเกินกว่า 500 คน จะกำหนดในข้อบังคับให้มีการประชุมใหญ่โดยผู้แทนสมาชิกก็ได้ ....”

ปัจจุบันมีสหกรณ์จำนวนมากมีการประชุมใหญ่ โดยผู้แทนสมาชิก ทำให้การประชุมใหญ่ของสหกรณ์ดูมีความหมาย มีความสำคัญ มีความขลัง เพราะเป็นเวทีแสดงออกถึงความเป็นเจ้าของกิจการ ผู้ควบคุมกิจการ และลูกค้า ความเป็นประชาธิปไตย ขณะเดียวกันก็เป็นโอกาสที่สหกรณ์จะได้พัฒนาสมาชิก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องความรู้ในด้านต่าง ๆ ด้วย

ถ้าสหกรณ์ให้สมาชิกทั้งหมด มาประชุมใหญ่ แน่นนอนที่สุดนอกจากจะเสียเงินจำนวนมากแล้ว การประชุมยิ่งคนมาก ประสิทธิภาพประสิทธิผลของการประชุมยิ่งน้อย **ท้ายที่สุดการประชุมก็จะเป็นเพียง พิธีกรรมเท่านั้น**

เอ๊ะทำไมสหกรณ์ของผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ซึ่งมีสมาชิกกว่า 6 พันคน ไม่ได้เห็นความ

สำคัญของการประชุมใหญ่ แห่งบรรดาสมาชิก ปล่อยให้สมาชิกเป็นพัน ๆ คน มาเซ็นชื่อ รับเงินช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการเดินทางจากสหกรณ์ ร้อยละ 90 ไม่อยู่ในห้องประชุม จนบางครั้งเกือบไม่ครบองค์ประชุมก็มี

เหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นหลายปี เห็นก็ยังเฉย ๆ กันอยู่ ดูราวกับเป็นเรื่องปกติธรรมดาของการประชุมใหญ่ ผู้บังคับบัญชามัวไปทำอะไรกันอยู่ การประชุมถือเป็นหน้าที่ ผู้บังคับบัญชาต้องส่งเสริมให้เขาไปทำหน้าที่ของเขา จะได้ไปแนะนำสหกรณ์อื่นได้เต็มปากเต็มคำ **การที่พ่อแม่กวัดขັນให้ลูกไปทำการบ้าน เป็นความผิดของพ่อแม่หรือ ?** เรามาเลิกอ้างว่า การประชุมใหญ่เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิก ซึ่งอยู่กระจัดกระจายในภูมิภาค ได้พบปะกัน ดีไหม ? มาทบทวนการประชุมใหญ่โดยผู้แทนสมาชิกกันใหม่ดีไหมครับ

เรื่องที่สี่ กรรมการดำเนินการสหกรณ์

พ.ร.บ.สหกรณ์ 2511 ม. 50, 51 กำหนดให้สหกรณ์มีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ เป็นผู้ดำเนินการและเป็นผู้แทนสหกรณ์ โดยเลือกตั้งจากสมาชิกในที่ประชุมใหญ่ อยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี

กรรมการดำเนินการสหกรณ์นั้น ในทางปฏิบัติจริงนั้นบางสหกรณ์ต้องยึดเหนี่ยวกันให้เป็น เพราะไม่มีใครอยากเป็น แต่มีบางสหกรณ์แย่งกันเป็น ทำไมเป็นเช่นนั้น

อนึ่ง บรรดาสมาชิกต้องตระหนักอยู่เสมอว่าการเข้ามาเป็นสมาชิกนั้น เข้ามาในฐานะที่เป็นมนุษย์ (As a human being) เท่านั้น ต้องถอดยศถาบรรดาศักดิ์ตำแหน่ง กองไว้หน้าห้องประชุมก่อน สหกรณ์จึงกำหนดให้ทุกคนออกเสียงแสดงความเห็น ในการวินิจฉัยในเรื่องต่าง ๆ เท่าเทียมกันคือ หนึ่งคนหนึ่งเสียง เพราะไม่ได้คำนึงถึงยศตำแหน่งใด ๆ

ในสมัยเริ่มจัดตั้งสหกรณ์ครั้งแรกผู้ที่ได้รับเลือกเป็นกรรมการ มักจะได้แก่ผู้นำในท้องถิ่น เช่น กำนันผู้ใหญ่บ้าน กรณีสหกรณ์วัดจันทร์ ไม่จำกัดสินใช้ กรรมการชุดแรกก็นำโดย กำนันชุ่ม ใจสุขใส เป็นต้น หรือกรณีสหกรณ์ออมทรัพย์ ในช่วงแรก ๆ ข้อบังคับจะกำหนด หรือยินยอมให้หัวหน้าส่วนราชการ เช่น

อธิบดี เป็นประธานโดยตำแหน่ง หัวหน้ากองคลัง เป็นเหรัญญิกโดยตำแหน่ง เป็นต้น (สหกรณ์ข้าราชการสหกรณ์ จำกัด ในปี 2492 มีพระพิจารณ์พาณิชย์ อธิบดีกรมสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการโดยตำแหน่ง) ทั้งนี้เป็นเหตุผลด้านความมั่นคงทางการเงิน ของสหกรณ์เป็นสิ่งสำคัญ แต่ปัจจุบันไม่มีเงื่อนไขเช่นนี้แล้ว

เอ๊ะ ในสหกรณ์ที่ดำเนินธุรกิจดีมีกำไรคนก็จะแย่งกันไปเป็นกรรมการ อยากให้ผู้สมัครเป็นกรรมการถามตัวเองว่า

(1) ทำไมจึงอยากเป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์

(2) เมื่อเป็นกรรมการแล้ว ต้องการจะทำอะไร

(3) ท่านหวังจะได้อะไรจากการเป็นกรรมการ นอกจากนี้ยังมีเรื่อง เอ๊ะ อีกหลายเรื่อง เช่น

(1) การที่สหกรณ์ปฏิบัติต่อสมาชิกไม่เสมอภาคกัน ไม่เท่าเทียมกัน อันเนื่องมาจากการจัดชั้นสมาชิกของสหกรณ์ รุกلامไปถึงอาจมีบางสหกรณ์ จ่ายเงินปันผลตามหุ้นและเงินเฉลี่ยคืนแก่สมาชิกในอัตราที่ต่างกันด้วย

(2) กรณีปัญหาการปฏิบัติตามหลักประชาธิปไตยในสหกรณ์ไทย มีประเด็นว่า สมาชิก 1 คน จะเลือกกรรมการได้เพียง 1 คน หรือ สมาชิก 1 คน อาจเลือกกรรมการได้หลายคน รวมทั้งประเด็นการเป็นกรรมการนั้น เป็นได้ตลอดโดยไม่ต้องมีการเว้นวรรค

(3) การปฏิบัติตามหลักการสหกรณ์ข้อ 1 เรื่องความสมัครใจนั้น มีไม่เพียงสมาชิกสมัครใจเข้าเป็นเท่านั้น สหกรณ์ต้องสมัครใจรับ และต้องพิจารณาด้วยว่า **สมาชิกจะมาใช้บริการจากสหกรณ์ได้หรือไม่, ,,,,รวมทั้งเรื่องสมาชิกสมทบในสหกรณ์ก็ยังเป็นปัญหา**

(4) การจ่ายเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจ บางสหกรณ์จ่ายทันทีโดยไม่ต้องคอยถึงสิ้นปี นัยว่าเพื่อแข่งขันกับวิธีการของระบบทุนนิยม คือ ลด แลก แจก แถม หรือสหกรณ์ควรจ่ายเมื่อปิดบัญชีเรียบร้อยเสียก่อน

เรื่องเหล่านี้อยากให้ผู้อ่านได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น

คุณเป็นใคร ?

ชาวสหกรณ์/นักสหกรณ์/คนสหกรณ์

พบว่าระยะหลัง ๆ ในวงการสหกรณ์ไทย มีการใช้คำที่กล่าวถึงบุคคลในสหกรณ์กันมาก ทั้งในหมู่นักวิชาการสหกรณ์ ผู้นำสหกรณ์ และผู้เกี่ยวข้อง บางท่านใช้คำว่า ชาวสหกรณ์ บางท่านใช้ว่า นักสหกรณ์ บางท่านใช้ว่า คนสหกรณ์ ทำให้เกิดการสับสน ผู้เขียนใคร่แสดงความเห็นเพื่อเปิดประเด็นในเรื่องนี้ เพื่อจะมีความเข้าใจตรงกันและใช้คำที่เป็นเอกภาพ ต่อไปองค์การทุกรูปแบบ ย่อมต้องการบุคคลที่มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมสำหรับองค์การนั้น ๆ ขณะเดียวกันองค์การนั้น ๆ ก็สร้างบุคลิกภาพของบุคคลที่เป็นรูปแบบเฉพาะขององค์การนั้น ๆ ด้วย หรืออีกนัยหนึ่ง บุคลิกภาพของบุคคลแต่ละคนย่อมสร้างรูปแบบของสถาบันนั้น ๆ ขึ้นมาโดยเฉพาะ ซึ่งพฤติกรรมของทั้งบุคคลและองค์การย่อมยากที่จะแยกจากกัน บุคลิกของทหาร บุคลิกของพนักงานธนาคาร บุคลิกของข้าราชการ บุคลิกของเกษตรกร ฯลฯ ก็เป็นรูปแบบโดยเฉพาะ ซึ่งแต่ละแบบก็แตกต่างกัน

โดยข้อเท็จจริงนั้น สหกรณ์มีส่วนประกอบสำคัญอยู่ สองส่วนคือ คน กับ ธุรกิจ ในการพัฒนาสหกรณ์ ต้องพัฒนาทั้ง คน และการพัฒนาทั้ง ธุรกิจสหกรณ์ถือว่า การพัฒนาคนซึ่งได้แก่ สมาชิกสหกรณ์ กรรมการสหกรณ์ ผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์ ฯลฯ เป็นเป้าหมายที่สำคัญในการพัฒนา

ในการให้การศึกษอบรมทางสหกรณ์ เราจะคิดถึงการแยกแยะระดับการพัฒนาคนในสหกรณ์ เป็นหลายระดับของการพัฒนา

ชาวสหกรณ์ เป็นคำรวม ๆ ที่เรียกบุคคลทั่วไปในสหกรณ์ เขาอาจเป็นสมาชิกสหกรณ์ กรรมการสหกรณ์ พนักงานสหกรณ์ หรือข้าราชการสหกรณ์ หรือผู้ที่สนใจศึกษาและรู้เรื่องสหกรณ์ รวมทั้งติดตามความเคลื่อนไหวของวงการสหกรณ์อยู่เสมอ นักฝึกอบรม

ต้องการพัฒนาเขาให้พัฒนาเป็นนักสหกรณ์

นักสหกรณ์ (The Cooperator) หมายถึงคนที่ศรัทธาในอุดมการณ์สหกรณ์ สนใจศึกษาจนเชี่ยวชาญเรื่องสหกรณ์เป็นอย่างดี แต่ยังไม่ได้ปฏิบัติตามอุดมการณ์สหกรณ์อย่างจริงจัง ทั้งนี้เขาอาจ

เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ในฐานะสมาชิกหรือไม่ก็ตาม นักฝึกอบรมต้องการพัฒนา นักสหกรณ์ให้เป็น คนสหกรณ์

คนสหกรณ์ (The Cooperative man) เป็นคำที่เรียกคนที่ศรัทธาในอุดมการณ์สหกรณ์และนำอุดมการณ์ไปสู่การปฏิบัติ เป็น The Cooperative ways of life เป็นคนที่ช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เขาขยันอย่างฉลาด ปราศจากอภัยมุข นอกจากนั้นเขายังเป็นผู้ที่ร่วมมือกับผู้อื่น ด้วยความเสียสละ

Remi J. Chaisson, 1963 กล่าวไว้ในหนังสือชื่อ Cooperative. The key to better communities. ว่า ในบรรดาสถาบันทางเศรษฐกิจนั้น สหกรณ์เป็นสถาบันที่ยอมรับกันว่า มีค่าสูงยิ่งเพราะมิได้มุ่งแก้ปัญหาเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว แต่มุ่งสร้างความเอื้อเฟื้อให้แก่มนุษยชาติ นั่นคือการสร้าง “คนสหกรณ์” โดยการให้การศึกษอบรมทางสหกรณ์ จะถือว่าการให้การศึกษอบรมไม่ใช่เป็นเพียงวิธีการที่จะทำให้เกิดความเจริญเติบโตทางธุรกิจของขบวนการสหกรณ์เท่านั้น แต่ยังมีมุ่งพัฒนาคุณภาพของคน ซึ่งไม่มีองค์การเศรษฐกิจอื่นใด ดำเนินการเช่นนี้ การให้การศึกษอบรมเป็นเป้าประสงค์ที่สำคัญในตัวเอง ขณะเดียวกันก็ประสงค์ที่จะใช้เป็นวิธีการในการพัฒนาคนสหกรณ์ขึ้นมา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การให้การศึกษอบรมเป็นทั้ง วิธีการ (Mean) และเป้าประสงค์ด้วย (Ends) และสิ่งที่ขบวนการสหกรณ์ต้องการ คือ การพัฒนาคน จากชาวสหกรณ์ ให้เป็นนักสหกรณ์ และเป็น คนสหกรณ์ ในที่สุด

ขอเปรียบการพัฒนาคนในสหกรณ์ กับการพัฒนาคนในทางพระพุทธศาสนา บุคคลจะได้รับการพัฒนาจากการเป็นชาวพุทธทั่ว ๆ ไป เป็นอุบาสก อุบาสิกา / บรรพชิต และพัฒนาเป็นพระอริยบุคคลใน

ที่สุด อันเป็นเป้าหมายสุดท้ายของพระพุทธศาสนา (คือ ชั้นพระโสดาบัน พระสกทาคามี พระอนาคามี และพระอรหันต์ ในที่สุด) ที่เปรียบเทียบเช่นนี้เพียง แต่ต้องการให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น และให้เห็นชัดเจนว่า คนสหกรณ์ นั้น เป็นจุด ประสงค์ของการพัฒนาคน ขั้นสูงสุดในระดับ โลกียะ เท่านั้น แม้จะดูว่าเป็นการ เปรียบเทียบที่สูงเกินไปก็ตาม

ในขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียน เน้นว่า สหกรณ์มุ่งพัฒนาคน โดยเอาปัญหาเศรษฐกิจมาเป็นสื่อ ชักนำให้คนมารวมกลุ่มกัน เอาเงินมาเป็นอุปกรณ์ สอน คนให้รู้จักประหยัด อดออม ออมเงินไว้อย่างสม่ำเสมอ ทำให้สมาชิกเกิดวินัยประจำตัว ฯลฯ เป็นการสร้าง ทรัพย์สินภายในให้แก่สมาชิก

ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ไม่พิถีพิถันหรือ สนใจในการสร้างคุณค่าของคน หากแต่ปล่อยให้ไป ตามกระแสความเป็นไปของมนุษย์โลก นั่นคือ ความ ละโมบโลภมาก การเอาเปรียบกัน การข่มเหงรังแกกัน การใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา ระบบเศรษฐกิจดัง กล่าวต้องการให้คนเหล่านั้นโน้มเอียงไปในการเอาตัว รอดและเอาเปรียบผู้อื่น มากกว่าที่เขาเคยเป็นมาใน อดีตด้วยซ้ำไป ซึ่งโดยธรรมชาติของคนเราย่อมถูกโน้ม น้าวให้ยอมรับวิธีการหรือแนวความคิดดังกล่าวได้โดย ง่าย ผลที่เกิดขึ้นก็คือ โภคทรัพย์เพิ่มขึ้นแต่คุณค่าของ มนุษย์ชาติมิได้เพิ่มขึ้นด้วยเลย

แนวความคิดทางสหกรณ์เป็นการ **ทวนกระแส** ระบบทุนนิยมและสังคมนิยม มิใช่สวนกระแสหรือต้าน กระแส สหกรณ์ไม่เห็นด้วยกับวิธีการของระบบทุนนิยม และก็ไม่เห็นด้วยกับวิธีการของระบบสังคมนิยม โดย สหกรณ์มีวิธีการของสหกรณ์เอง ที่จะนำพาสังคมไปสู่ จุดหมายปลายทางเช่นเดียวกัน บรรพชนสหกรณ์ไทย ได้กล่าวไว้ในช่วงแรก ของการนำวิธีการสหกรณ์มาใช้ใน ประเทศไทยว่า “สหกรณ์เป็นทางสายกลางที่จะอุ้มชูผู้ ยากจนโดยไม่ทำลายคนมั่งมี เป็นทางสันตินิยมเหมือน คติทางพระพุทธศาสนา เมล็ดพืชสหกรณ์ที่หว่านลงบน ผืนแผ่นดินไทย ซึ่งเป็นดินแดนแห่งพระพุทธศาสนา นี้ ย่อมเป็นที่หวังได้ว่า จะเจริญงอกงามยิ่งขึ้น”

Remi J chaisson ได้ชี้ให้เห็นต่อไปว่า สหกรณ์ ปฏิเสธที่จะยอมให้คนมีสันดานเดิมตามธรรมชาติต่อไป แต่ประสงค์ให้คนเหล่านั้น พัฒนาไปสู่ความเป็น คน สหกรณ์ โดยสหกรณ์ยอมรับภารกิจทวนกระแส นั้น จากประวัติศาสตร์สหกรณ์จะพบว่า สหกรณ์เป็นเรื่อง ของการให้คนมารวมกันดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวกับการ ดำเนินชีวิตตามปกติธรรมดาและจะพบว่าโดยวิธีเช่น นั้น สหกรณ์ได้ชักจูงให้เกิดการเรียนรู้ ด้วยความร่วมมือ กันทุกวิถีทาง ซึ่งต้องอาศัยคุณธรรมของคนเป็นสำคัญ ภาระกิจแรกของสหกรณ์ คือการสร้างคนสหกรณ์ โดย ให้การศึกษาอบรม ซึ่งในความหมายที่แท้จริงแล้ว ไม่ใช่ เป็นเพียงเงื่อนไขที่จะต้องกระทำก่อนเท่านั้น แต่เป็น หน้าที่อันจำเป็นยิ่งที่ขบวนการสหกรณ์จะต้องกระทำ

ปัจจุบันกระแสการแข่งขันในทางเศรษฐกิจ บีบบังคับให้คนสหกรณ์ต้องใช้เครื่องมือและสถาบัน ที่ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมสร้างขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งความอ่อนแอด้านการเงิน ทำให้คนสหกรณ์ถูก บีบบังคับให้ต้องพึ่งพาภายนอก รวมทั้งการสนับสนุน จากรัฐด้วย จะเป็นไปได้หรือไม่ ที่คนสหกรณ์จะต้อง พยายามทุกวิถีทางที่จะรักษาไว้ซึ่งอุดมการณ์สหกรณ์ จริงอยู่ความสำเร็จในทางเศรษฐกิจเป็นสิ่งพึงปรารถนา เพื่อความอยู่รอด แต่ความอยู่รอดนั้น จำเป็นต้องสละ อุดมการณ์แล้วจะเป็นสิ่งที่คุ้มค่าหรือ ? เป็นไปได้ไหม ว่า คนสหกรณ์จะหันหน้าเผชิญกับการทำลาย โดย พยายามที่จะผสมผสานความอยู่รอดทางเศรษฐกิจ กับ ความอยู่รอดของอุดมการณ์สหกรณ์ด้วย

อย่างไรก็ตาม มีข้อพึงสังเกตว่า หากยึดมั่น ในหลักการเกินไป โดยไม่คำนึงถึงความเป็นไปได้ ทางปฏิบัติเสียเลย จะทำให้ไม่สามารถแข่งขันในโลก ของภาวะเศรษฐกิจแบบทุนนิยมในแง่ประสิทธิภาพ คุณภาพและราคา แต่ขณะเดียวกันหากคำนึงถึงแต่ ประสิทธิภาพจนทำให้คุณลักษณะที่มีคุณค่ายิ่งของ ขบวนการสหกรณ์ต้องเสียไปด้วยก็เป็นสิ่งที่ไม่สมควร แท้จริงขบวนการสหกรณ์จะต้องดำเนินการต่าง ๆ เพื่อ ความอยู่รอดของขบวนการ แต่ต้องยึดอุดมการณ์ สหกรณ์อย่างเพียงพอที่จะคงไว้ซึ่งความเป็นสหกรณ์

อย่างไรก็ดี จะเป็นการเปล่าประโยชน์จากการติดยึด อยู่ในหลักการจนเกินไปเสียจนทำให้การดำเนินงาน ปราศจากประสิทธิภาพ แต่ก็เป็นการไม่ถูกต้องเลยหาก

คำนึงถึงแต่ประสิทธิภาพแต่ปราศจากหลักการสหกรณ์ คนสหกรณ์จงสร้างศรัทธาในสหกรณ์ให้เกิดขึ้น แก่ตนเองยิ่งขึ้นและกล่าวหาที่จะทวนกระแสและกล่าวหาที่จะดำเนินชีวิตตามวิถีสหกรณ์ (The Cooperative ways of life) จงภูมิใจที่ได้มีโอกาสสัมผัสสองคัคร ประชาชน ที่ยอมรับกันว่า ดีที่สุดในโลก

บรรณานุกรม

(1) Remi J. Chaisson. Cooperative. The key to better communities, 1963

(2) ศูนย์ฝึกอบรมสหกรณ์ที่ 4 จังหวัดขอนแก่น อุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ เอกสารเผยแพร่, 2530

*****

กิจกรรมชมรม

ร่วมเฉลิมฉลอง 100 ปีสหกรณ์ไทย

คณะกรรมการบริหาร ชมรมข้าราชการอาวุโส กสส. ได้มอบหมายให้มีคณะทำงานจัดทำหนังสือที่ระลึกวันสหกรณ์แห่งชาติ 100 ปี ชื่อ หนังสือ เรื่องเล่า ร้อยปีแรก สหกรณ์ไทย ซึ่งมีเรื่องราวที่จัดทำไว้เบื้องต้น 24 เรื่องดังนี้ (ข้อมูลเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2559)

1. ครอบครัวของเรา ณ ปีที่ 20
2. นิยามคำ “สหกรณ์” ชมรมขอให้ราชบัณฑิตยสถาน ปรับปรุง คำนิยาม เสียใหม่
3. วิเคราะห์ 100 ปี การดำเนินงานสหกรณ์ การเกษตรชาวนา
4. นักสหกรณ์นอนเปลาก็เหงาใจ
5. กิจกรรมกลุ่มแก้ปัญหา PSA.
6. โครงการเสริมสร้างสหกรณ์การเกษตร
7. บันทึกความทรงจำ การส่งเสริมสหกรณ์ร้านค้า

ค้า

8. กว่าจะเป็วันน้ของการศึกษาอบรมทาง สหกรณ์

9. การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (RBM.)

10. ปัจจัยเสี่ยงและแนวทางส่งเสริมสหกรณ์ บางประการ ในยุคศตวรรษที่ 2 ของสหกรณ์ไทย

11. โครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิต และการตลาดข้าวของสหกรณ์

12. สหกรณ์แท้กชี้

13. การจัดที่ดินให้ราษฎรโดยวิธีการสหกรณ์

14. รำลึกสหกรณ์นิคมในนิคมสหกรณ์

15. สหกรณ์บำรุงที่ดิน

16. การจัดตั้งตลาดกลางผลิตผลเกษตรฯ

17. อาลัยธนาคารสหกรณ์จังหวัด

18. การควบสหกรณ์ และการรวมหน่วยงาน ส่งเสริมสหกรณ์

19. เอตสีในสหกรณ์

20. สหกรณ์ 2 ตา

21. คุณธรรมสหกรณ์

22. จากโคออปเวดจันท์ถึงโคออปสุราษฎร์

23. จริยธรรมนักพัฒนาสหกรณ์

24. การก่อสร้างพระอนุสาวรีย์พระบิดา ฯ

ฯลฯ

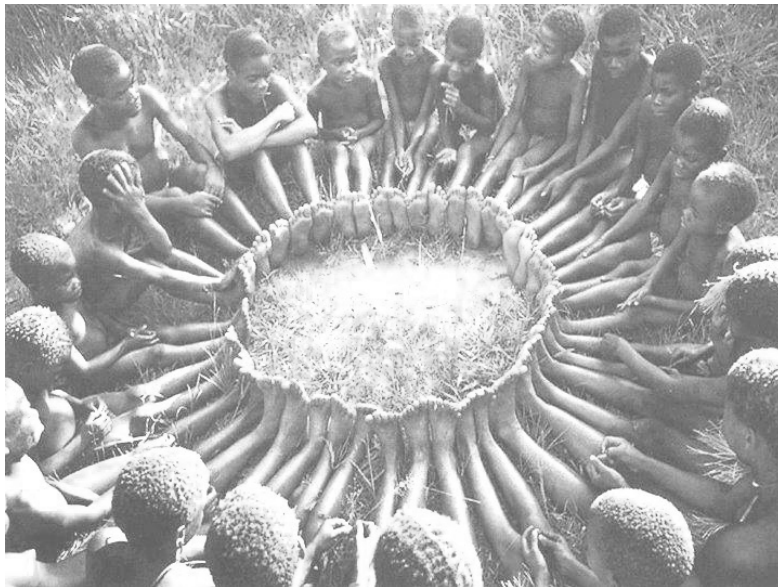
มีบทความที่สำรองไว้อีกกว่า 10 เรื่องและเรื่อง ที่ส่งให้ลงในหนังสือของกรม 3 เรื่อง คือ (1) สหกรณ์ ความหวังของมนุษย์เงินเดือน (2) สหกรณ์เครดิตเพื่อ ผลิตกรรม สหกรณ์ต้นแบบของสหกรณ์การเกษตร และ (3) ประสบการณ์ในการทำงานด้านการศึกษา ส่งเสริม เผยแพร่ฯ ทางสหกรณ์

คณะทำงาน ฯ อยากได้เกร็ดความรู้ที่เกี่ยวกับ ประสบการณ์ ในการทำงานส่งเสริมสหกรณ์ของท่าน เพราะมีค่ายิ่งที่ไม่อาจหาอ่านในตำราใดได้ โปรดส่งบทความทางไปรษณีย์ถึงสำนักประสานงาน 108/782 ซ.พหลโยธิน 67 แขวงอนุสาวรีย์ เขต บางเขน กทม. 10220 หรือ ที่ Zaardk@hotmail.com

สิ่งตีพิมพ์

กรุณาส่ง

ชมรมข้าราชการอาวุโส กรมส่งเสริมสหกรณ์
20 ถนนพิชัย เขตดุสิต กทม. 10300

เดินคนเดียว เดินได้ไว เดินด้วยกัน เดินได้ไกล
สุภาพิตชาวแอฟริกัน

จดหมายข่าวชมรมข้าราชการอาวุโส กสส.

เจ้าของ ชมรมข้าราชการอาวุโส กรมส่งเสริมสหกรณ์
ที่ปรึกษา นายเชิญ บำรุงวงศ์ นายเสงี่ยม มาหมื่นไวย นางวรรณิ รัตนวรอาหะ นายดำรงค์ ปั้นประณต
นางสุกใส ทุมมณี
คณะผู้จัดทำ ร.ต.สอาด แก้วเกษ นางสุภา แจ่มจันทร์ น.ส.สุภคณิข ไวศยารัทธิ น.ส.วาสนา ศุกระศร
น.ส.สุนันทา ศิริวัฒน์ นายบุรินทร์ สายสกุล
สำนักประสานงาน โทร. 02 972 5724, 085 099 5782 zaardk@hotmail.com